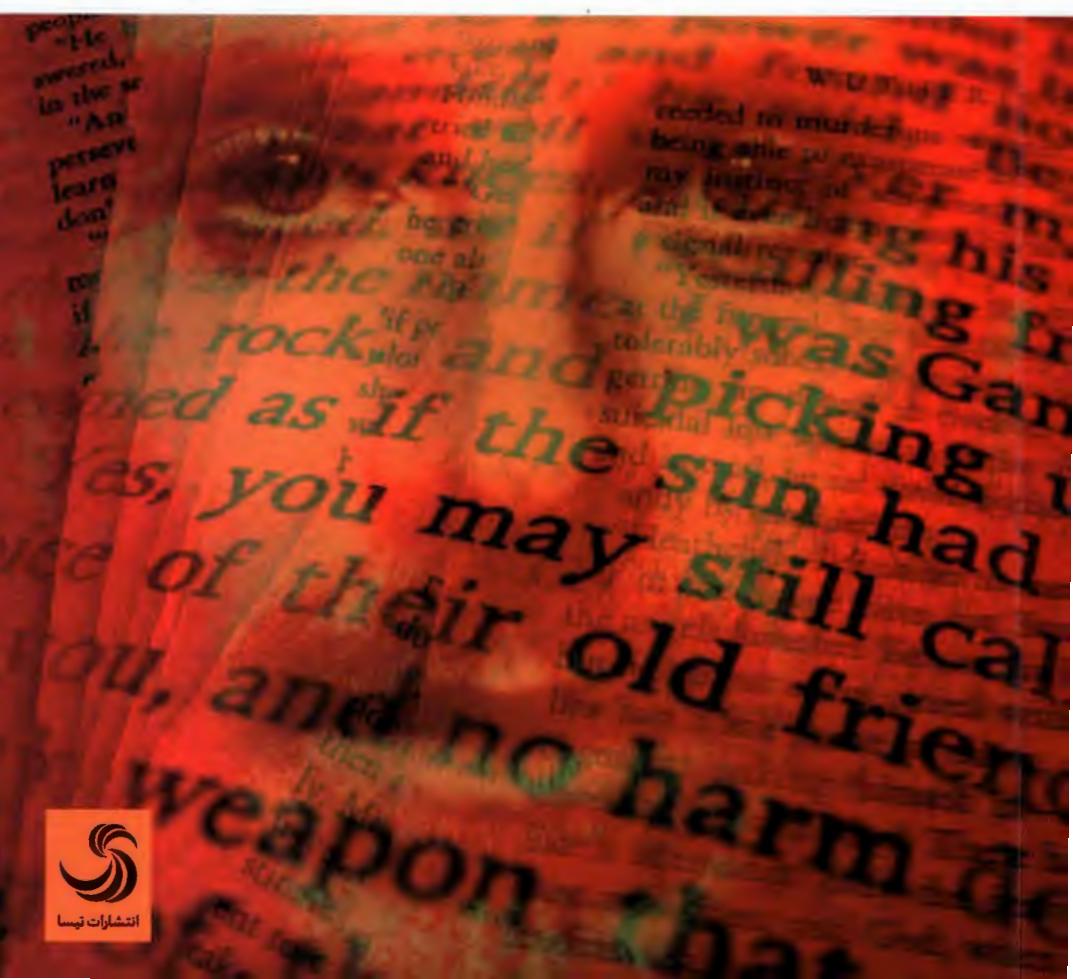

ب

ناصر مطلب زاده

رویکردهای سیاسی در نقد ادبی

انتشارات نیسا

رویکردهای سیاسی در نقد ادبی

برای تهیه کاغذ بازیافتی این کتاب هیچ درختی قطع نشده است.

انتشارات بناشر

[بناشر]

ما فقط کتاب فروشیم

www.banasher.com

ای خدای ای فصل تو حاجت روا / با تو یاد هیچ کس نبود روا
 قطره دانش که بخشیدی ز پیش / متصل گردان به دریاهای خویش

سرشناسه	:	-۱۳۴۱	مطلوبزاده، ناصر
عنوان و نام پدیدآور	:	رویکردهای سیاسی در نقد ادبی / نویسنده: ناصر مطلبزاده	مشخصات نشر
مشخصات نشر	:	تهران: تسبّه، ۱۳۹۶.	مشخصات ظاهری
مشخصات ظاهری	:	۱۱۸ ص، ۲۱×۱۴/۵	فروست
فروست	:	انتشارات تسبّه شاره نشر، ۵۴۰، کتاب پولیتیک، ۲۰	شبک
شبک	:	۹۷۸-۶۰۰-۷۶۸۳-۵۸-۳ ۱۲۹۰۰ ریال	وضعیت فهرستنامی
وضعیت فهرستنامی	:	فینیا	پادداشت
پادداشت	:	کتابنامه: ص ۱۱۷	موضوع
موضوع	:	نقد - جنبه‌های سیاسی	Criticism - Political Aspects
Criticism - Political Aspects	:	نقد مارکسی	موضع
موضع	:	Marxist Criticism	موضع
موضع	:	مایند استیمار در ادبیات	Postcolonialism in Literature
موضع	:	نقد فمینیست	موضع
موضع	:	Feminist Criticism	موضع
ردیندی کنگره	:	۹۸ / س / ۶ م / ۱۳۹۶ PN	ردیندی دیوبی
ردیندی دیوبی	:	۸۰۱/۹۵	شاره کتابشناس ملی
شاره کتابشناس ملی	:	۴۴۱۰۵۴۲	

الاستشارات تبیساً منتشر گرده است:

ذن در هنر عکاسی خوبیان، بروک کنم
حضر مجازی، تاملی بر کار گردید و رویکردهای جامد سنجاق شد رهای ماشیل الله بنیامن استان ایستاد
با زخوانی خوش نسبت بیزی زنان ایرانی، حسن فرمونگی
روح سرگیان طیاگان بودند، محظیان جیت گران
دوش و نظریه در علوم اجتماعی، دین و مذهبی و دینگران
تجربه گرامی و ادبیاتی، درباره کار و نوشتار آنور گرفته است، مایکل جیتسوی
پیشوورها، نظریه ای درباره دونالد تراسیه آرون چیز
از اشخاصی لیست محبط، جان لیل و دینگران
ایمدادی خوبیان، نوشتگان، عربی شهر، عن و زندگی در عرصه اینی خود گران
پیشوورهای ابدی، شناخت پیشوورهای اسلامی چاپگر و راهنمایی مقابله با آن، خالید کردن
زندگی روزمره در شهرهای جهان، بروک بودجه است
زان سیبلو و مردان بی روش، ذکریهای جسمی در متنی است از انسان شد نجم آنها
بر پنهان پارشیا مک، کورسیک
فروخته شده پارشیا مک، کورسیک
حکم و این ذهن شهری، حل اسرار سکن و دینگران
خود مردمگاری هویت دانشگاهی، نیمه الله فاضل
تقد تسامی محیل، هریت مارکزو و دینگران
انسان شناسی و جوهری، برس و وضع انسان، نه فرمونگی، مایکل جیتسو

ناصر مطلب زاده

رویکردهای سیاسی در نقد ادبی

رویکردهای سیاسی در نقد ادبی

نویسنده: دکتر ناصر مطلبزاده

مدیر تولید: فاطمه شهبازی

چاپ یکم: زمستان ۱۳۹۶

شماره نشر: ۲۴۰

ویراستار: معصومه قنبرپور

صفحه‌آرا: سپیده امری

لیتوگرافی: البرز نوین، چاپ: عطا، صحافی: ساغر مهر

ناظر فنی چاپ: سعید صادقی

تعداد: ۵۵۰ نسخه

قیمت: ۱۲۹۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۸۳-۵۸۲-۳

«کتاب‌ها دنیای خود را دارند.»

iteesa.

iteesa.

telegram.me/iteesa

انشیارات تیسا

تهران، دروازه شمسرا، خیابان بهارستان (این سینا)، کوچه حاج علیرضائی، شماره ۹

تلفن: ۰۲۶.۷۸۹۹.۷۷۶ - ITEESA@mail.com

همه حقوق مادی و معنوی این کتاب طبق قرارداد برای ناشر و نویسنده محفوظ است. هرگونه چاپ و تکثیر این کتاب به صورت کلی و یا بخشی از آن، به صورت کاغذی، الکترونیک و صوتی، بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع و غیرقانونی است.

این اثر تحت پوشش قانون حمایت از مؤلفان و مصنفان ایران قرار دارد.

استفاده از مطالب تا ۱۰۰۰ کلمه با ذکر منبع بدون اشکال است.

نسخه الکترونیکی این اثر در وبسایت www.banasher.com قابل خرید است.

این اثر با اهداف انسان دوستانه برای استفاده نایبینایان به رایگان در اختیار مرکز نایبینایان رودکی (کشور) قرار داده شده است.

فهرست

۱۱.....	پیشگفتار.
۱۷.....	فصل یکم: جایگاه فرهنگ و ایدئولوژی در دوران جدید
۱۷.....	نگاهی به آرای متیو آرنولد
۲۲.....	ایدئولوژی و ادبیات
۲۵.....	هرزمونی (سیادت) آنتونیو گرامشی
۲۹.....	فصل دوم: رویکرد مارکسیستی
۳۹.....	غایت نقد مارکسیستی
۴۵.....	فصل سوم: رویکرد پسااستعماری
۵۰.....	ادبیات انگلیسی یا ادبیات در زبان انگلیسی
۵۵.....	غایت نقد پسااستعماری
۵۶.....	خوانش پسااستعماری متن
۶۰.....	ادوارد سعید (۱۹۳۵-۲۰۰۴)
۶۲.....	گایاتری چاکراورتی اسپیوک (متولد ۱۹۴۲)
۶۳.....	اسپیوک و خوانش انتقادی از ادبیات کلاسیک انگلیس
۶۷.....	فصل چهارم: رویکرد مطالعات فرهنگی
۷۲.....	مکتب فرانکفورت
۷۴.....	فرهنگ به مثابه مقاومت

۱۰ رویکردهای سیاسی در نقد ادبی

۹۱	فصل پنجم: مطالعات فرهنگی و زندگی روزمره
۹۶	«زندگی روزمره» و نظریه پردازی انتقادی
۱۰۱	فصل ششم: رویکرد فمینیستی
۱۰۲	نقد فمینیستی از آغاز
۱۱۲	خوانش مقاوم
۱۱۷	کتابنامه

پیشگفتار

خوانش سیاسی آثار ادبی همچ وقت جذایت خود را میان رویکردهای متعدد نقد ادبی از دست نداده است. امروزه گفته می‌شود دانشجویان سراسر دنیا در کلاس‌هایشان به خوانش‌های سیاسی از متون ادبی توجه بیشتری نشان می‌دهند. دلیل واضح چنین علاقه‌ای درگیر شدن دانشجویان با واقعیت‌ها و مناسبات عینی خارج از متن است. یک دختر جوان دانشجو به درک معنای سیاسی کشمکش‌های شخصیت زن یک رمان یا نمایشنامه علاقه بیشتری نشان می‌دهد، بهویژه اگر خود را در شرایطی نسبتاً مشابه با او ببیند. خوانش سیاسی اثر ادبی می‌تواند به او نشان دهد که نابرابری‌های جنسیتی و سرکوب اجتماعی کجا با ساختار سیاسی پیوند می‌خورد.

کدام خوانش را می‌توان به طور مشخص «نقد سیاسی» نامید؟ رویکردهای نقد ادبی متعدد و متتنوع‌اند. این رویکردها را می‌توان از جنبه‌های گوناگونی دسته‌بندی کرد. یک روش این است که مشخص کنیم کاربرد کدام رویکرد در خوانش متن ادبی، درنهایت با «امر سیاسی» خارج از متن نسبتی برقرار می‌کند. البته در طول تاریخ نقد ادبی، هر خوانشی را می‌توان به نوعی سیاسی قلمداد کرد. رویکرد فرمالیستی نیز که به دنیای واقعی خارج از متن بی‌علاقه و بی‌اعتنای است، درواقع از نظر سیاسی محافظه‌کار و خواهان وضع موجود است، درحالی که برخی رویکردها آشکارا سیاسی و تحول‌خواه هستند. هر رویکردی

در نقد ادبی، اگر به یک رمان، شعر یا نمایشنامه، خوانشی را اعمال کند که حاصل آن برقرار کردن نسبتی با «امر سیاسی» بیرون از متن باشد، عنوان نقد سیاسی می‌گیرد. این جمله را می‌توان دقیق‌تر هم گفت: هر خوانشی از متن ادبی که حاصل آن مشارکت در «تغییر» دنیای واقعی از گذر تولید آگاهی سیاسی در خواننده متن باشد، می‌تواند خوانشی سیاسی قلمداد شود. این کتاب به برخی از این نقد‌ها که آشکارا چنین دستور کاری دارند پرداخته است.

در یک نگاه تاریخی، نقد ادبی از نیمه‌های قرن گذشته به گونه‌ای روزافزون از مطالعات صرفاً ذوقی به مطالعات جدی‌تری تبدیل شد که از دغدغه‌های اصلی آن پرداختن به رابطه پیچیده ادبیات و سیاست است. این تغییر در جهت‌گیری نقد ادبی، بهویژه از دهه شصت قرن بیستم میلادی شروع می‌شود؛ دهه‌ای که مغرب زمین از نظر سیاسی در آشوب و از نظر فکری و معرفتی در حال پوست‌اندازی بود؛ دورانی که جنبش‌های مدنی سیاه‌پوستان، جنبش‌های برابرخواهی زنان، اعتراضات ضدجنگ، گفتمان‌های ضداستعماری و جنبش‌های دانشجویی در سراسر اروپا ارزش‌ها و فرهنگ حاکم در مغرب زمین را به چالش بی‌سابقه‌ای می‌کشیدند.

در چنین وضعیتی نقد ادبی مجبور بود تکلیفش را با واقعیت‌های اطراف خود روشن سازد. آیا نقد ادبی باید همچنان خود را به درک و تبیین جنبه‌های زیبایی‌شناختی آثار ادبی محدود می‌کرد؟ آیا باید همچنان به وظیفه‌ای که نقد ادبی فرمالیستی¹ و اصحاب نقد نو² از اوایل قرن بیستم میلادی برایش تعریف کرده بودند و قادر می‌ماند یا از جنبه‌های زیبایی‌شناسانه فراتر می‌رفت و به ارجاعات، معانی و اشارات سیاسی اثر ادبی هم می‌پرداخت؟

فضای سیاسی در آن زمان، بهویژه تحت فشار گروه‌های اقلیت و رادیکال که خواهان تغییرات شگرف سیاسی و اجتماعی بودند، به حدی فraigیر شد بود که گریز از آن ناممکن می‌نمود؛ بنابراین، نقد ادبی تا حد زیادی از فرمالیسم فاصله گرفت و به سمت گیری سیاسی پرداخت. به طوری که در دهه شصت و

1. Formalist Criticism

2. New Criticism

تا حدی هفتاد میلادی آموزش ادبیات و مطالعات نقد ادبی برای گروههای اقلیت و رادیکال، آشکارا معنایی سیاسی پیدا کرد.

دپارتمان‌های انگلیسی از مراکزی بودند که تحت فشار شدید متقدان، دوره‌هایی را با عنوان مطالعات افریقاپی - امریکایی^۱ و نقد فمینیستی^۲ وارد برنامه آموزشی خود کردند. این تحولات خبر از نوعی تجدیدنظر می‌داد که علاوه بر تغییر و تعدیل در عناوین و دوره‌های آموزشی، به انکار و طرد رویکرد فرمالیستی در نقد ادبی هم می‌پرداخت. بررسی صرف جنبه‌های زیبایی‌شناسانه آثار ادبی، دیگر در دستورکار همه متقدان نبود و دغدغه‌های سیاسی، خود را به خوانش انتقادی ادبیات تحمیل کرده بود. در کلاس‌های مطالعات افریقاپی - امریکایی و نقد فمینیستی، مطالعه یک اثر ادبی معمولاً با پرسش‌های سیاسی شروع می‌شد: آیا این داستان واقعیت را می‌گوید؟ آیا این اثر ادبی بمنفع یا علیه جنبش است؟ این نمایشنامه در مورد «ما» چه می‌گوید، در مورد «آن‌ها» چه نظری دارد؟ نقد ادبی به سلاحی در راستای مبارزه سیاسی تبدیل شده بود، ولی با تحولاتی که در عرصه تئوری در دهه هفتاد و هشتاد میلادی اتفاق افتاد، نقد سیاسی ادبیات بیشتر سرزندگی‌اش را از دست داد.

تئوری‌های جدیدی که از همان دهه شصت مطرح شده بود قدرت یافت. ساختارگرایی^۳ و نشانه‌شناسی^۴ در مرکز توجه متقدان قرار گرفت و نظریه فردیناند دو سوسور^۵ بیشترین تأثیر را بر نقد ادبی گذاشت؛ به‌طوری‌که نقد سنتی «نویسنده‌محور» را به نقد نوین «متن‌محور» تغییر داد. در نقد «متن‌محور» متقد نمی‌کوشد معنای متن را در نویسنده اثر جست و جو کند، بلکه این ساختار متن است که معنای متن را مشخص می‌کند. آن‌ها فارغ از اینکه نویسنده چه می‌خواهد بگوید، تلاش داشتند تا نشان دهند «چگونه معنا در متن تولید می‌شود». رولان بارت^۶ نیز مرگ مؤلف^۷ را اعلام کرده بود.

- 1. African-American Studies
- 3. Structuralism
- 5. Ferdinand de Saussure
- 7. The Death of the Author

- 2. Feminist Criticism
- 4. Semiotics
- 6. Roland Barthes

ویژگی دیگر ساختارگرایی غیرتاریخی بودن آن بود. متقدان ساختارگرا به بستر تاریخی متن توجهی نداشتند و آن را بی معنا می دانستند. گویا روح فرمالیسم و نقد نو دوباره در ساختارگرایی حلول کرده و باز ساختارگرایی نقد ادبی را غیرسیاسی کرده بود.

با ظهور «پساستاختگرایی»^۱ رویکردهای سیاسی در نقد ادبی از نظر تئوری جانی تازه گرفتند. پساستاختارگرایی که در پی آثار ژاک دریدا^۲ آغاز شد، بر بخش زیادی از نقد ادبی تأثیر گذاشت. ژاک دریدا در مقاله‌ای با عنوان «ساختار، نشانه و بازی در گفتار علوم انسانی»^۳، با مطرح کردن نوع جدیدی از خوانش که ساختارشکنی^۴ نام گرفت، نشان داد دانایی در غرب پیرامون یک «مرکز»، یک «ساختار» یا یک «نقطه حضور» شکل می‌گیرد که به آزمون گذاشته نشده و اعتبارش سنجیده نمی‌شود. این بی‌میلی برای آزمودن خود این «مراکز» از هرنوع تکائیر یا بازی آزاد معنا جلوگیری می‌کند. درواقع دریدا رویکردهای انتقادی پیش از خود، از جمله ساختارگرایی را به نایابنایی ستی و «ساختمندی» خود ساختارها متهم می‌کرد. از نظر دریدا ساختمندی خود ساختارها طبیعی انگاشته شده و از دسترس اندیشه‌های براندازانه دور نگه داشته می‌شود.

این نگاه رادیکال، به نقد سیاسی از جمله نقد مارکسیستی عمق و غنای نظری بخشدید. به ویژه لویی آلتوسر^۵ و فردریک جیمزون^۶ به شباهت‌هایی عمیق میان نقد مارکسیستی و نقد ساختارشکنانه پی برندند. در مطالعات پساستعماری^۷ نیز اسپیوک^۸ و دیگر متقدان پساستعماری از ساخت‌شکنی بهره‌ها برندند تا دیدگاه‌های خود را بر آموزه‌های نظری پساستاختارگرایی بنا کنند. مطالعات فرهنگی^۹ و فمینیسم نیز به لحاظ نظری از پساستاختارگرایی استفاده کردند تا شالوده‌های معرفتی باورها و ارزش‌های غالب را از بین برندند. از طرفی دیگر،

1. Post Structuralism

2. Jacques Derrida

3. Structure, Sign and Play in the Discourse of Human Science

4. Deconstruction

5. Louis Althusser

6. Fredric Jameson

7. Post Colonial

8. Gayatri Spivak

9. Cultural Studies

دستاورد عمدۀ کاربرد پس اساختارگرایی، ظهور دسته متنوعی از رویکردهاست که نقد مارکسیستی، روان‌کاوی، جامعه‌شناسی و نشانه‌شناسی را در هم می‌آمیزد تا نگاه بسیار پیچیده‌تری به متن را امکان‌پذیر سازد. مزیت دیگر استفاده از تئوری‌های پس اساخت‌گرایی خاتمه دادن به این خردگیری علیه نقد سیاسی بود که ادبیات را تنها به وضعیت تاریخی، اجتماعی و شرایط مادی اثر محدود و آن را از جنبه‌های دیگر بهویژه جنبه زیبایی‌شناسانه تهی می‌کند.

کتاب حاضر بر آن بوده است تا نشان دهد نقد سیاسی تنها شامل آثار فاخر ادبی نمی‌شود، بلکه هر حوزه‌ای از «فرهنگ» که به زندگی روزمره انسان‌ها سمت‌وسی سیاسی می‌دهد می‌تواند هدف نقد سیاسی باشد. در اوایل کتاب به خاطر کلیدی بردن مفهوم فرهنگ، به جایگاه «فرهنگ» در دوران جدید و به معانی و مفاهیم متعدد آن پرداخته می‌شود. فرهنگ به عنوان بستری فرارونده و از نظر مفهومی غامض که در آن ادبیات و «امر سیاسی» با هم مکالمه می‌کنند، به بحث گذاشته می‌شود. از سوی دیگر شاید یکی از کلیدی‌ترین مفاهیمی که نقد سیاسی بدون تبیین معنا و مفهوم آن راه به جایی نمی‌برد، «ایدئولوژی»^۱ است؛ از این‌رو، سعی شده است به تبیین کارکرد آن نیز پرداخته شود. کتاب سپس به برخی از عمدۀ‌ترین نقدهای سیاسی یعنی رویکردهای مارکسیستی^۲، پس‌استعماری، مطالعات فرهنگی و فیبنیستی می‌پردازد. برای معرفی هر یک از این رویکردها سعی می‌شود به طور خلاصه زمینه‌های تاریخی، تنوع آراء و دیدگاه‌ها، مشخصه‌های عمدۀ، برجسته‌ترین نظریه‌پردازان و شناخته‌شده‌ترین آثار معرفی و تبیین شوند و مورد بحث قرار بگیرند، همچنین به نقاط قوت و محدودیت‌های آن‌ها اشاره خواهد شد.

1. Ideology

2. Marxist

فصل یکم:

جایگاه فرهنگ و ایدئولوژی در دوران جدید

نگاهی به آرای متیو آرنولد

بسیاری از صاحبنظران، نقد ادبی در قرن بیستم را با دیدگاه‌های متیو آرنولد^۱ در اواخر قرن نوزدهم مرتبط می‌دانند. آرنولد شاعر و متخصص تعلیم و تربیت بود و شعر «ساحل کبوتر»^۲ او از معروف‌ترین شعرهای زبان انگلیسی به شمار می‌آید. اهمیت آرنولد و دیدگاه‌هایش از آن‌جا نشست می‌گیرد که او با دفاع تمام قد از نقش ادبیات در زندگی انسان، بار دیگر جایگاه ادبیات را ارتقا داد. البته اهمیت ادبیات در زندگی و فرهنگ و تأکید بر نقش آن قدمتی دوهزارساله دارد. از زمان افلاطون، ارسسطو و هوراس^۳ باور همه بر این بود که ادبیات چیزی برای آموختن به انسان دارد. هر چند افلاطون چندان نظر خوشی به آموزه‌های ادبیات نداشت، و با اینکه از تأثیر ادبیات بر ذهن جوانان بیمناک بود، ولی به این تأثیر بهخوبی پی بردۀ بود.

با وجود این، تأکید متیو آرنولد روی ادبیات از یک نظر با تأکید تاریخی

1. Matthew Arnold

2. Dover Beach

3. Horace

روی نقش ادبیات از زمان افلاطون تا عصر حاضر تفاوتی عمدی داشت و آن اینکه، چه افلاطون و چه هوراس بیشتر از دیدگاه «کارکردگرایی» به ادبیات نگاه می‌کردند. آن‌ها می‌خواستند نشان دهند که ادبیات تأثیر عملی روی جنبه‌هایی از زندگی روزمره انسان دارد، حال آنکه از نظر آرنولد ادبیات چیزی فراتر از «عمل» یا «فایده» عرضه می‌کرد؛ چیزی متعالی‌تر، چیزی که به روح ناآرام انسان مضطرب، اطمینان می‌بخشید.

برای درک نگاه آرنولد به ادبیات و نقشی که برای آن قائل بود باید به پس زمینه تاریخی نگاهش دقت کرد. آرنولد در نیمه دوم قرن نوزده زندگی می‌کرد؛ دورانی که فرهنگ و ارزش‌های سنتی دستخوش تحولاتی شگرف بود و فرایند «دنیوی کردن»^۱ که حاصل پیشرفت‌های علمی و تکنولوژیکی بود، اعتقادات مذهبی را با جسارت غیرقابل وصفی زیر سوال برد. تفکر علمی فraigیر می‌شد و به موازات آن طبقه متوسط نوکیسه‌ای که اعتماد به نفس بالایی داشت و تنها فکرش پول بود، ارزش‌های خود را بر جامعه مسلط می‌کرد؛ طبقه‌ای که بویی از فرهنگ نبرده بود و در نظام ارزشی اش چیزی جز ابتدال به چشم نمی‌خورد. آرنولد دید در چنان حال و هوایی که مسیحیت با تئوری تکامل داروین زیر سوال رفته و توان مقابله با تحولات جدید را ندارد، دین نمی‌تواند آرامش روحی لازم را برای مردم فراهم آورد. درواقع، آرنولد دید که «دنیوی کردن» زندگی فرهنگی مردم چیزی جز ابتدال به بار نیاورده است. معنویتی که مسیحیت در طی قرن‌ها فراهم کرده در حال نابودی بود و چیزی نبود تا جای آن را پر کند و درست در این شرایط، او «شعر» را پیشنهاد می‌کند.

«انسان بیشتر و بیشتر به این نکته اذعان خواهد کرد که باید به شعر روی بیاورد. تا زندگی را برای او تفسیر کند، او را تسکین دهد. از او حمایت کند. بدون شعر، علم ما کامل نخواهد بود و بسیاری از چیزهایی که الآن مذهب و فلسفه برای ما انجام می‌دهند، شعر انجام خواهد داد.» (آرنولد، ۱۸۶۹: ۳۴۰)

از دیدگاه آرنولد آینده شعر درخشنان است. او در مقاله «مطالعه شعر»^۱ ادعا می‌کند: «نزاد ما همچنان که زمان می‌گذرد در شعر جایی امن و امن‌تر خواهد یافت». این باور به منزلت شعر نزد آرنولد اشاره دارد؛ درواقع نقطه اوج چیزی است که آرنولد چندین دهه برایش جنگیده بود، یعنی فرهنگ.

آرنولد در کتاب *فرهنگ و هرج و مرج*^۲ (۱۸۶۹) فرهنگ را «بهترین آنچه در جهان به فکر و زبان درآمده» تعریف کرده است. روشن است که این تعریف پیچیدگی‌هایی دارد، زیرا واژه «بهترین» چندان قابل سنجش عینی نیست. از طرف دیگر واژه «بهترین» آشکارا تنها شامل شعر نمی‌شود، ولی شکی نیست که در دیدگاه آرنولد شعر رکن اصلی فرهنگ محسوب می‌شد. البته این جایگاه والای شعر بازتاب زمانه آرنولد نیز است. شعر در اوآخر قرن نوزدهم همچنان سرآمد و ببی‌بدیل بود و هنوز تقدس دوران رمانتیک خود را تا حدی حفظ کرده بود. شعر برای رمانتیک‌ها نوعی بصیرت داشت که به آن قدرت خارق‌العاده‌ای می‌بخشید؛ بنابراین عجیب نبود که برای آرنولد شعر اصلی‌ترین جزء فرهنگ محسوب می‌شد.

با وجود این، تعریف آرنولد از فرهنگ هنوز روشن نشده است. در تعریف آرنولد از فرهنگ، واژه «بهترین» چه معنایی دارد؟ این پرسش جواب روشنی ندارد، زیرا ذهن آرنولد دور از دسترس ماست و تنها می‌توان به حدس و گمان متول شد که آن هم از دقت علمی به دور است. نکته جالب این است که کتاب او، *فرهنگ و هرج و مرج*، به جز واژه «بهترین» در دیگر موارد، بسیار صریح است. آرنولد به روشنی آنچه «فرهنگ» را تهدید می‌کند توضیح می‌دهد و در این مورد جایی برای ابهام باقی نمی‌گذارد. از نظر او در عنوان کتابش «هرج و مرج»، «فرهنگ» را تهدید می‌کند و آرنولد این هرج و مرج را در سرکشی خودخواهانه طبقه کارگر و در توهمات زننده و نامتعارف پروتستانیسم طبقه متوسط می‌بیند؛ بنابراین، او دشمن فرهنگ را به روشنی معرفی می‌کند، ولی ابهام را از تعریف آنچه فرهنگ می‌نامد برطرف نمی‌کند. وجود ابهام معنای واژه

1. The Study of Poetry

2. Culture and Anarchy

«بهترین» در تعریف فرهنگ تاحدی به این فکر آرنولد برمی‌گردد که: لابد همگان می‌دانند چه چیز «بهترین» است. امروزه شاید این نکته برای ما خنده‌دار باشد، ولی در زمانه آرنولد اجماع و اتفاق نظر روی آنچه بهترین پنداشته می‌شود بسیار بیشتر از زمانه ما بوده است. به عنوان مثال در آن دوره هنوز برای بسیاری هلنیسم^۱ - فرهنگ یونان باستان - با آن حال و هوای اثیری، وضوح و درخشندگی، محل تجلی «بهترین»‌هاست. آرنولد نیز به خوبی می‌داند که کجا باید «بهترین» را جست‌وجو کرد، زیرا او نیز مانند دیگر همنسانان تحصیل کرده خود به خوبی با تاریخ و ادبیات کلاسیک آشناست، ولی آنچه او از «فرهنگ» یا «بهترین آنچه در جهان به فکر و زبان درآمده» مراد می‌کند، بیش از آنکه ماهیت آن باشد تأثیر آن است. درواقع آرنولد از فرهنگ انتظاراتی دارد. «رهایی از تعصب»، «ظرافت در فهم»، «کارکرد منصفانه وجود» و «فعالیت روحی» از جمله تأثیراتی هستند که به التذاذ، بصیرت، زندگی و همدلی بیشتری در انسان منجر می‌شود.

به نظر می‌رسد آرنولد در شعر نیز دنبال چیزی است که با آن به انسان و زندگی او یاری رساند. در دیدگاه آرنولد، شعر به مطالعه عمیق زندگی می‌پردازد و به چهره‌های بسیار متفاوت آن نگاهی همدلانه دارد. شعر همچنین به دنبال سود شخصی نیست، پس باید به شعر متولی شد تا زندگی را برای ما توضیح دهد و نمودهای بسیار متفاوت آن را برایمان معنی کند.

چون شعر می‌تواند زندگی را برای ما تفسیر کند، پس در بازگشت به آن می‌شود احساس آرامش کرد و این درواقع همان توقعی است که معمولاً به طور سنتی از مذهب می‌رفت، ولی با ضربه‌هایی که در زمان آرنولد به مذهب وارد شد از قدرت آن کاسته شد، به طوری که دیگر نمی‌توانست به زندگی انسان معنی و به روح سرگشته و سراسیمه او آرامش ببخشد. آرنولد مشابهت دیگری بین مذهب و فرهنگ مشاهده می‌کند. از نظر مسیحیت، قلمرو خدا درون ماست و فرهنگ نیز کمال را در شرایط درونی انسان جست‌وجو می‌کند، زیرا تکامل